

REFERAT Natur-, Klima- og Miljøudvalget d. 06-05-2026

Mødedato Onsdag d. 06. maj 2026 kl. 14:15

Mødested Magistratssalen, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere Daniel Staugaard, Erik Lorenzen, Kristian Egeskov Bonefeld, Niels Benjamin Sørensen, Susanne Blegvad Posselt, Tom Hartvig Nielsen, Johanna-Maria Precht

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden.....	3
2. Orientering om status på Grøn Trepert.....	4
3. Orientering om evaluering af Handleplan for Fødevarer 2022-2025.....	5
4. Godkendelse af linjeføring for rute 223 og 709.....	8
5. Godkendelse af ændret projektforslag for fjernvarme til Blans.....	11
6. Drøftelse af organisering af Det Grønne Råd.....	13
7. Drøftelse af mål og tiltag i risikostyringsplanen for Sønderborg Kommune.....	15
8. Orientering om status på EU-projektet POSEIDON.....	18
9. Orientering om status for Himmark Strand oprensning.....	20
10. Orientering om tilsyns- og godkendelsesindberetning 2025.....	23
11. Godkendelse af anlægsbudgettering 2027-2030 - Natur-, Klima- og Miljøudvalget.....	26
12. Drøftelse af bidrag til budgetoverholdelse og omprioriteringer i driften - budget 2027-2030.....	28
13. Orientering om ledelsesinformation 2026 - ultimo marts.....	30
14. Orientering om status på udmøntningsplan 2026-2029.....	32
15. Generel orientering.....	34
Lukket: 16. Lukket orientering fra formand, medlemmer og forvaltning - (Lukket punkt).....	35
Lukket: 17. Underskriftsark - (Lukket punkt).....	36

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden

26/193

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- dagsordenen.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Godkendt, idet punkt 12 ændres til et drøftelsespunkt.

Punkt 2: 2. Orientering om status på Grøn Trepert

25/1539

Sagsresumé

Natur-, Klima- og Miljøudvalget får under dette punkt en orientering om status på Grøn Trepert-indsatsen i Sønderborg Kommune.

Formålet med Grøn Trepert er at skabe en bæredygtig fremtid for Danmark ved at reducere udledningen af drivhusgasser, forbedre natur og biodiversitet samt sikre et bedre vandmiljø og rent drikkevand. Aftalen omfatter en omfattende omlægning af landbrugsarealer, indførelse af en CO₂-afgift på udledninger fra husdyr samt fremme af nye klimateknologier.

Grøn Trepert er i tråd med Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling og målsætningen om CO₂-neutralitet i 2029. Initiativet understøtter desuden Sønderborg Kommunes bæredygtighedspolitik ved at skabe langvarige og bæredygtige løsninger i samarbejde med relevante aktører.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

I 2026 arbejder de lokale grønne treparter med at omsætte de vedtagne omlægningsplaner til konkrete projekter, der skal bidrage til bedre natur, sundere vandmiljø og reduktion af klimabelastningen.

De lokale treparter spiller en central rolle i at prioritere og kvalificere indsatser som vådområder, lavbundsprojekter, ekstensivering og naturgenopretning i de enkelte oplande. Samtidig understøtter treparterne dialogen mellem kommuner, lodsejere, landbrug, naturorganisationer og statslige myndigheder.

Lokalt er Sønderborg Kommune i gang med udmøntningen af Grøn Trepert og arbejder med implementeringen af de to omlægningsplaner, som kommunen er en del af: Lokal Grøn Trepert Vidå-Kruså og Lokal Grøn Trepert Lillebælt/Jylland.

På udvalgsrådet giver afdelingslederen og projektlederen for Grøn Trepert i Sønderborg Kommune en status på arbejdet med implementeringen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Punkt 3: 3. Orientering om evaluering af Handleplan for Fødevarer 2022-2025

23/1963

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 28. september 2022 Handleplan for Fødevarer 2022-2025 som udmøntning af kommunens fødevarestrategi.

Handleplanen har fokus på temaerne:

- Øget efterspørgsel efter lokale og klimavenlige fødevarer
- Styrkelse af madkultur og maddannelse
- Sunde, bæredygtige og klimavenlige kommunale måltider

Handleplanen er nu afsluttet og evalueret. Evalueringen baserer sig på drøftelser og erfaringer indsamlet både internt i kommunen og eksternt i forbindelse med projekters afslutning og implementering. Den udpeger væsentlige læringspunkter og udviklingsbehov og viser samtidigt, at arbejdet med handleplanens indsatser har bidraget til en bevægelse i retning af en mere bæredygtig madkultur i Sønderborg Kommune, særligt inden for kommunale måltider, madspild og brug af grønnere og mere lokale fødevarer.

Handleplanen understøtter Byrådets Vision om grøn omstilling i Sønderborg Kommune ved blandt andet at formidle viden om og tilberede bæredygtige måltider til borgere, så de rustes til at træffe grønne valg. Handleplanen understøtter desuden Byrådets Planstrategi, Bæredygtighedspolitikken og Sundhedspolitikken.

Sagen forelægges til Natur-, Klima- og Miljøudvalget.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget

- at tage orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune vedtog i 2016 Fødevarestrategi 2016-2029 – Sønderborg Kommune som klimavenligt fødevarerområde. Strategien har fokus på at styrke lokal fødevarerproduktion, god mad- og måltidskultur samt bæredygtige og klimavenlige fødevarervalg.

Handleplan for Fødevarer 2022–2025 blev godkendt af Byrådet i september 2022 som den politiske og operationelle udmøntning af fødevarestrategien, jf. vedhæftede Handleplan for Fødevarer 2022–2025.

Handleplanen har tidligere været politisk behandlet i Udvalg for Bæredygtighed og Landdistrikter og har haft fokus på tre overordnede temaer:

- Øget efterspørgsel efter lokale og klimavenlige fødevarer
- Styrkelse af madkultur og maddannelse
- Sunde, bæredygtige og klimavenlige kommunale måltider

Handleplanens indsatser er resultatet af politiske temadrøftelser i det daværende udvalg og er efterfølgende implementeret i samarbejde med relevante forvaltninger samt eksterne aktører, herunder borgere, virksomheder, organisationer og foreninger.

Evaluering af handleplan

Handleplanen er nu evalueret. Evalueringen baserer sig på drøftelser og erfaringer indsamlet både internt i kommunen og eksternt i forbindelse med projekters afslutning og implementering. Evalueringen viser samlet set, at arbejdet med handleplanens indsatser har bidraget til en bevægelse i retning af en mere bæredygtig madkultur i Sønderborg Kommune, særligt inden for kommunale måltider, madspild og brug af grønnere og mere lokale fødevarer.

Samtidig peger evalueringen på væsentlige læringspunkter og udviklingsbehov, herunder behov for tydeligere mål og prioriteringer samt justering af virkemidler. Evalueringen peger på, at der i det videre arbejde med bæredygtig mad med fordel kan fokuseres på:

- Tydelige og målbare mål for CO2-reduktion, madspild og økologi
- Bedre digital understøttelse, fx til opskriftsdeling og dataopfølgning
- Fortsat ledelsesforankring og understøttelse af forandringsprocesser
- Indsatser, der målrettes situationer hvor borgerne træffer hverdagsvalg
- Øget fokus på bæredygtig maddannelse af børn og unge som målgruppe
- Færre, men større og mere synlige events
- Styrkede samarbejder med private aktører og civilsamfundet

Evalueringen udgør dermed et fagligt og erfaringsbaseret grundlag for det videre politiske arbejde på fødevarerområdet.

Videre proces

På baggrund af evalueringen lægges der op til en politisk temadrøftelse på et kommende udvalgsmøde i Natur-, Klima- og Miljøudvalget. Temadrøftelsen skal give udvalget mulighed for at drøfte, hvordan og i hvilken retning kommunen fremadrettet ønsker at arbejde med fødevarerområdet, herunder kommunens ambitionsniveau og prioriteringer blandt andet i forhold til:

- Bæredygtige kommunale måltider og mødeforplejning
- Udbud, indkøb og lokale fødevarer
- Bæredygtig dannelse i skoler
- Borgerrettede indsatser og udvikling af en bæredygtig madkultur i civilsamfundet

Udvalgets drøftelser vil danne grundlag for udarbejdelsen af en ny handleplan for bæredygtige fødevarer, herunder fastlæggelse af den strategiske retning og de fokusområder, som den kommende handleplan skal tage udgangspunkt i.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Evalueringsrapport Handleplan for Fødevarer

Handleplan for Fødevarer 2022-2025

Punkt 4: 4. Godkendelse af linjeføring for rute 223 og 709

26/3248

Sagsresumé

Busrute 223 er en gennemgående rute i Sønderborg Kommune, som kører mellem Gråsten, Broager, Sønderborg, Augustenborg, Guderup og Nordborg med hyppig frekvens, fra tidlig morgen til sen aften. Ruten er kommunens mest benyttede rute, og over halvdelen af passagerne er pendlere og ikke skole- og uddannelsesbefordrende.

Rute 709 er en sommerbusrute på Nordals, som kører mellem Dyvig, Nordborg og Universe i uge 23 til 34. Alle kan gratis rejse med bussen.

Center Parcs Nordborg Resort har fremsendt ønske om, at linjeføringen for rute 223 og 709 ændres, så ruterne betjener resortet af hensyn til ansatte og besøgende, hvilket Udvalget bedes træffe beslutning om.

Den kollektive trafik understøtter Byrådets vision om grøn omstilling, Handleplanen for grøn omstilling samt målsætningen om CO2-neutralitet i 2029.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- a) at linjeføringen for rute 223 ændres fra medio 2027 til betjening af resortet og/eller
- b) at linjeføringen for rute 709 ændres fra medio 2027 til betjening af resortet eller
- c) at linjeføringen for rute 223 og 709 ikke ændres.

Sagsfremstilling

Center Parcs Nordborg Resort har fremsat ønske om en justering af linjeføringen for rute 223 og 709, så resortet får direkte busbetjening. Baggrunden for ønsket er, at både ansatte og dagsgæster til Center Parcs Nordborg Resort samt restauranten og Nordborg Pier vil opnå en kortere gangafstand.

Rutebetjening til resortets hovedindgang vil kræve, at der etableres busbane og stoppested, da rutebusser af sikkerhedsmæssige årsager ikke må bakke. Rutebetjening af Nordborg Pier og restauranten vil kun være en mulighed, såfremt der sker omfattende ombygning med etablering af vendeplads. Denne anlægsomkostning vil muligvis tilfalde kommunen. Omkostningen er pt. ikke kendt.

Sønderborg Kommune har ikke mindre busser i kontrakt med Sydtrafik.

Rute 223 betjener hele Sønderborg Kommune og skaber forbindelse mellem Gråsten, Sønderborg og Nordborg. Som bilag vedlægges køreplanen, der træder i kraft den 28. juni 2026, og som dokumenterer både den høje frekvens og driftstid på ruten.

Ruten transporterer årligt over 500.000 passagerer. Hovedparten af disse passagerer er pendlere og anvender ikke ruten til skole- eller uddannelsesrelaterede rejser, men primært i forbindelse med arbejds- og fritidsaktiviteter.

I forhold til resortet er det nærmeste stoppested på Nordborgvej/Grønvej, hvor gangafstanden til hovedbygningen er cirka 1,4 km.

En ændret linjeføring vil påvirke rutens mange daglige passagerer, der vil få længere rejsetid på cirka 10 minutter og opleve omvejskørsel, hvilket vil reducere rutens attraktivitet.

En betjening af resortet til hovedbygningen på alle afgangene på rute 223 vil medføre en årlig merudgift på cirka 2 mio. kr. til busdriften. Ændring i linjeføringen vil kunne gennemføres fra sommeren 2027.

Rute 709

Rute 709 er en sommerbusrute på Nordals, der betjener strækningen mellem Dyvig Havn, Nordborg og Universe i ugerne 23–34. Når Universe holder lukket, afsluttes kørslen ved Grønvej/Nordborgvej, da et aflåst hegn ved Universe forhindrer bussen i at vende på området.

Ruten er gratis at benytte og derfor forefindes der ikke et officielt passagertal. En manuel optælling i 2023 viste dog, at ruten blev benyttet af cirka 2.500 passagerer i løbet af sæsonen. Køreplanen for ruten er vedlagt som bilag.

En omlægning af rute 709 med henblik på betjening af resortet vil medføre en årlig udgift på omkring 20.000 kr. Ændring i linjeføringen vil kunne gennemføres fra sommeren 2027.

Alternativ betjeningsmulighed

Center Parc Nordborg Resort vil selv kunne etablere en intern shuttle rute udenom Sønderborg Kommune og Sydtrafik. Ved anvendelse af en minibus vil såvel Grønvej/Nordborgvej, velkomstbygningen, Nordborg Pier og restauranten kunne betjenes.

Såfremt resortet selv etablerer intern shuttle rute, kan tilbuddet løbende og hurtigt justeres, hvilket ikke er muligt ved rutekørsel gennem Sydtrafik.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at der af sagen fremgår udgifter, hvortil der ikke er peget på finansiering.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Ikke godkendt. Rute 223 fastholdes, som den er i dag. Natur-, Klima- og Miljøudvalget beder forvaltningen undersøge yderligere vedr. rute 709, herunder ruten.

Bilag

Rute 223 pr. 28-06-2026

Rute 709 for 2026

Punkt 5: 5. Godkendelse af ændret projektforslag for fjernvarme til Blans

24/19918

Sagsresumé

Sønderborg Varme søger om tilladelse til at etablere fjernvarme i Blans by på baggrund af en lavere tilslutningsgrad end påkrævet i den gældende godkendelse. Ændringen kræver derfor en fornyet godkendelse. Forvaltningen anbefaler en fornyet godkendelse, idet Sønderborg Varme kan redegøre for, at samfundsøkonomien fortsat vil være positiv for projektet. Forvaltningen vurderer desuden, at det er realistisk, at de nødvendige tilslutninger kan opnås på sigt.

Projektet er i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes Varmeplan og understøtter Byrådets Vision for 2022-2025 om grøn omstilling og jobvækst. Desuden understøttes ProjectZeros mål om at udfase gas til opvarmning i boliger senest i 2029.

Det oprindelige projektforslag er godkendt af Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 3. september 2025 med vilkår om bindende tilmeldinger fra 75 pct. af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere i Blans by.

Natur-, Klima og Miljøudvalget har beslutningskompetencen til godkendelse af større projektforslag for kollektiv varmforsyning, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- at udrulning af fjernvarme til Blans by kan gennemføres, hvis der er opnået bindende tilmeldinger på minimum 65 pct. af det af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere i Blans by senest tre år efter meddelt godkendelse.

Sagsfremstilling

Sønderborg Varme har i september 2025 modtaget en kommunal godkendelse til at etablere fjernvarme til slagteriet Danish Crown samt Blans by. Afgørelsen er meddelt med vilkår om, at konverteringen af Blans by kun gennemføres, hvis der er opnået bindende tilmeldinger på minimum 75 pct. af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere i Blans by senest tre år efter meddelt godkendelse.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget behandlede sagen på møde den 3. september 2025. Sønderborg Varme søger nu om lov til at etablere fjernvarme i Blans på trods af, at antallet af tilmeldinger på nuværende tidspunkt kun er 67 pct.

I den oprindelige ansøgning beskriver Sønderborg Varme, at de forbeholder sig retten til ikke at gennemføre konverteringsprojektet for Blans by, hvis der ikke kan tegnes bindende tilmeldinger, som svarer til minimum 75 pct. af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere i byen. På den baggrund er det nævnte vilkår knyttet til godkendelsen. Vilkåret er indsat for at sikre positiv samfundsøkonomi samt give Sønderborg Varme en nem mulighed for at annullere forsyningspligten, hvis det viser sig, at delprojektet Blans ikke er økonomisk forsvarligt.

I projektforslaget fremgår det, at der forudsættes, at tilslutningerne i Blans vil ske over tre år i følgende takt:

Første år Andet år Tredje år

50 pct. 75 pct. 77,5 pct.

Samfundsøkonomisk vurdering

Det er en forudsætning for kommunens godkendelse af et projektforslag for varmforsyning, at det foreslåede projekt er det mest samfundsøkonomisk fordelagtige projekt sammenlignet med andre relevante alternativer. Den samfundsøkonomiske analyse er en systematisk vurdering af projektets fordele og ulemper for samfundet opgjort i kroner. I den samfundsøkonomiske analyse indgår blandt andet omkostninger til investering, drift og vedligehold, køb af brændsel samt omkostningen ved udledning af CO₂ og øvrige luftemissioner.

Med en tilslutningsgrad på 77,5 pct. af alle gas-, olie- og biomasseforbrugere i Blans vil samfundsøkonomien i projektet have det mest positive resultat i sammenligning med undersøgte alternativer, herunder individuelle varmepumper.

Sønderborg Varme redegør i deres nye ansøgning for, at den aktuelle tilslutningsgrad på 67 pct. allerede ligger over den forudsatte tilslutning i projektets indledende fase. Det er Sønderborg Varmes forventning, at tilslutningsgraden vil stige yderligere over tid, hvilket er deres erfaring fra andre konverteringsprojekter. Ansøgningen er vedlagt.

Det er forvaltningens vurdering, at det er realistisk, at tilslutningsgraden vil stige fra de nuværende 67 pct., der har afgivet bindende tilmeldinger, til de nødvendige 77,5 pct. i løbet af en kortere årrække. De 77,5 pct. tilslutning svarer til cirka 130 kunder, hvoraf Sønderborg Varme med den nuværende tilslutning på 67 pct. mangler cirka 18 tilmeldinger.

For at sikre den positive samfundsøkonomi i projektet fastholdes en minimumstilslutning, men denne sænkes til 65 pct., hvilket vurderes at være et realistisk niveau for at opnå den nødvendige tilslutning på 77,5 pct.

Sammenhæng til nærliggende projekter

Projektet for fjernvarme til Danish Crown og Blans by ligger i forlængelse af Avnbøl og Ullerup, som i maj 2024 er godkendt til fjernvarme. Varmeforsyningen vil primært ske fra fjernvarmeværket i Gråsten, hvor der etableres en ny luftvand-varmepumpe. Der er godkendt en ny transmissionsledning til fjernvarme fra Adsbøl via Ullerup til slagteriet. Dele af denne ledning etableres sammen med en offentlig cykelsti.

Videre proces

Forudsat udvalgets godkendelse vil ansøger modtage en afgørelse med en opdateret godkendelse af projektforslaget. I den følgende fase vil ansøger fastlægge den præcise placering af transmissionsledningen fra slagteriet til Blans. Placeringen skal godkendes som et tillæg til projektforslaget og vil, efter dialog med berørte lodsejere, blive forelagt udvalget til godkendelse.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Godkendt.

Bilag

Ansøgning - Blans - NKM udvalg - Sønderborg Kommune

Punkt 6: 6. Drøftelse af organisering af Det Grønne Råd

25/5872

Sagsresumé

Den tidligere naturbeskyttelseslov stillede krav om, at kommunerne skulle nedsætte et Grønt Råd. Dette krav er siden bortfaldet, og kommunerne er i dag ikke længere forpligtet til at opretholde et sådant råd. Mange kommuner vælger dog fortsat frivilligt at have et Grønt Råd, fordi det skaber en struktureret dialog med natur-, miljø- og friluftorganisationer.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget drøfter under dette punkt mulige organiseringsmodeller for et Grønt Råd i Sønderborg Kommune. Formålet med drøftelsen er at indhente udvalgets input til den videre strategiske retning.

I Sønderborg Kommune blev Det Grønne Råd genaktiveret i 2022 for at styrke dialogen mellem kommune, politikere og lokale aktører inden for natur, klima og miljø.

En evaluering, som blev gennemført i 2025, viser, at rådet rummer faglig viden lokal forankring, men at det i praksis primært fungerer som orienteringsforum. Samtidig oplever kommunen et stigende behov for tidlig og tværgående inddragelse i arbejdet med grøn omstilling, natur, havmiljø og større projekter.

Forvaltningen forelægger på den baggrund forskellige scenarier for en justeret organisering til politisk drøftelse i udvalget. Scenarierne adskiller sig navnlig ved ambitionsniveau, grad af involvering, organisatorisk opbygning samt det samlede ressourceforbrug.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at drøfte

- den fremtidige organisering af Det Grønne Råd i Sønderborg Kommune med afsæt i de beskrevne scenarier, jf. bilag 1.

Sagsfremstilling

I 2016 drøftede Det Grønne Råd, hvorvidt rådet skulle opretholdes eller nedlægges. Medlemmerne besluttede at fortsætte arbejdet og gav udtryk for tilfredshed med de orienteringer og drøftelser, der fandt sted på møderne. De fremhævede især værdien i at kunne videreformidle viden til deres respektive organisationer. Samtidig blev ønsket om større indflydelse gentaget.

Under COVID-19-pandemien gik mødeaktiviteten i stå, og det seneste møde blev afholdt i 2019. I forbindelse med Byrådets konstituering i 2022 blev det besluttet at genaktivere Det Grønne Råd. I den forbindelse blev der udarbejdet en ny forretningsorden, som blev godkendt af Natur-, Miljø- og Klimaudvalget den 1. februar 2023. På samme møde blev det desuden besluttet, at formandskabet i rådet skulle varetages af politiske repræsentanter.

Gennem hele rådets levetid har medlemmerne haft mulighed for at indsende punkter til dagsordenen forud for møderne. Møderne har dog primært haft karakter af orienteringsmøder med enkelte drøftelsespunkter. Siden oprettelsen i Sønderborg Kommune har Det Grønne Råd efterspurgt bedre muligheder for at drøfte konkrete problemstillinger og opnå reel indflydelse. Rådet har også udtrykt ønske om en højere grad af involvering. Af forretningsordenen fremgår det desuden, at der er et politisk ønske om at styrke samarbejdet med relevante aktører, organisationer og foreninger, og at rådet kan bidrage til at kvalificere politiske beslutninger i konkrete projekter.

Erfaringer og evalueringer fra den seneste byrådsperiode viser, at Det Grønne Råd rummer faglig viden og lokal forankring. Samtidig peger de på, at den nuværende mødestruktur med to årlige møder kan begrænse rådets mulighed for at bidrage rettidigt. Dette sker i en kontekst, hvor kommunen arbejder med en række tværgående indsatser inden for natur, klima og miljø.

Forvaltningen vurderer derfor, at der er behov for at revurdere organiseringen af Det Grønne Råd. På den baggrund er der opstillet forskellige scenarier for rådets fremtidige organisering, som fremgår af vedhæftede bilag. Den politiske drøftelse tager overordnet afsæt i en justeret rolle og arbejdsform for rådet, herunder hvordan det kan anvendes i kommunens projekter og indsatser, samt hvilke rammer der skal gælde for anvendelsen af midlertidige tematiske undergrupper.

Der er ikke afsat økonomiske midler til administrationen af Det Grønne Råd, hvilket indebærer, at en ændret organisering vil kræve yderligere ressourcetræk og omprioritering af eksisterende administrative kapaciteter.

På baggrund af den politiske drøftelse vil forvaltningen arbejde videre med den valgte model og fremlægge et konkret forslag til den fremtidige organisering og arbejdsform for Det Grønne Råd til politisk beslutning.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Drøftet.

Bilag

Scenarier - 28. april 2026

Forretningsorden Det Grønne råd, 30.10.2025

Evaluering af Det Grønne Råd, 30.10.2025

Punkt 7: 7. Drøftelse af mål og tiltag i risikostyringsplanen for Sønderborg Kommune

25/14918

Sagsresumé

Den 1. oktober 2025 blev Natur-, Klima- og Miljøudvalget orienteret om igangsættelsen af udarbejdelse af Risikostyringsplanen for oversvømmelse i Sønderborg Kommune.

Udarbejdelsen af Risikostyringsplanen for oversvømmelse er en konsekvens af Kystdirektoratets udpegning tilbage i 2024 af dele af Gråsten, Egernsund samt Nybøl Nor som risikoområde i forhold til oversvømmelse fra hav, jf. Oversvømmelsesdirektivet. Selvom Sønderborg Kommune kun er udpeget til at udarbejde en Risikostyringsplan for et begrænset område, viste stormfloden fra oktober 2023, at mange øvrige steder i Sønderborg Kommune kan blive ramt af kritiske skader. Derfor udarbejdes risikostyringsplanen for hele kommunen.

Som en del af planen skal der fastlægges nogle mål for hvordan risikoen for oversvømmelse reduceres samt tiltag til opfyldelse af målene. Forvaltningen foreslår en række mål og tiltag. Sagen forelægges til Natur-, Klima- og Miljøudvalgets drøftelse.

Sagen understøtter Byrådets Vision om at udvikle bæredygtige boligområder i byerne og skabe rammerne om et godt liv. Det skyldes, at udarbejdelsen af Risikostyringsplanen skal være med til at mindske de negative konsekvenser, som ekstreme oversvømmelser kan medføre for menneskers sundhed, miljø, kulturarv og økonomisk aktivitet. Dermed sikres borgerne et attraktivt og trygt sted at bo.

Punktet forelægges til drøftelse i både Natur-, Klima- og Miljøudvalget samt Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, da målene og tiltagene i Risikostyringsplanen vil få betydning for den fremtidige udvikling af kommunens risikoområder og dermed berører begge udvalgs ansvarsområder.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at drøfte

- mål og tiltag i risikostyringsplanen for Sønderborg Kommune.

Sagsfremstilling

Oversvømmelsesloven har til formål at fastlægge retningslinjer for vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb, søer, havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet. Den skal derved mindske de negative konsekvenser for menneskers sundhed, miljø, kulturarv og økonomisk aktivitet, når der sker oversvømmelser.

Dele af Gråsten, Egernsund samt Nybøl Nor blev i 2024 udpeget som risikoområder med risiko for oversvømmelse fra havet sammen med 10 andre byer/områder i Danmark. Der er i alt udpeget 25 risikoområder i Danmark. Kystdirektoratets implementering af oversvømmelsesdirektivet bliver gennemført i seksårige planperioder. Første planperiode blev gennemført i 2010-2015, anden planperiode i 2016-2021. Nuværende og tredje planperiode løber over perioden 2022-2027.

Gråsten, Egernsund samt Nybøl Nor er udpeget på baggrund af oversvømmelsesrisikoen fra havet, hvor stormfloder kan forplante sig ind i Nybøl Nor. Risikoen findes på begge sider af noret, i både Gråsten og Egernsund. Risikoområdet strækker sig langs hele kysten ved Nybøl Nor.

Selvom Sønderborg Kommune kun er udpeget til at udarbejde en Risikostyringsplan for et begrænset område ved Gråsten, Egersund og Nybøl Nor, viser stormfloden fra oktober 2023, at mange øvrige steder i Sønderborg Kommune kan blive ramt af kritiske skader med omkostninger for mennesker, natur og kulturarv. Dette øger sandsynligheden for, at andre områder i Sønderborg Kommune kan blive udpeget af Kystdirektoratet ved næste udpegning.

Skaderne fra stormfloden 2023 omfattede områder, der ikke er inkluderet i det udpegede risikoområde. Af denne årsag har Sønderborg Kommune valgt at lave en Risikostyringsplan for hele Sønderborg Kommune. Dette er med til at fremtidssikre kommunen og styrke indsatser med forebyggelse, beskyttelse og beredskab ved oversvømmelser fra havet. Samtidig understøtter en Risikostyringsplan for hele Sønderborg Kommune også arbejdet med Klimatilpasningsplanen 2026 og Beredskabsplanen for oversvømmelse.

Risikostyringsplanen

Som en del af udpegningen skal Sønderborg Kommune udarbejde en Risikostyringsplan. Planen skal tage højde for, hvorledes de negative konsekvenser, der forekommer ved en oversvømmelse før, under og efter denne, kan reduceres. Dette skal gøres gennem alle aspekter af risikostyring med særlig vægt på forebyggelse, beskyttelse (sikring) og beredskab.

Planen udarbejdes efter en fastlagt skabelon som Kystdirektoratet har udarbejdet. Planen skal i overordnede træk indeholde beskrivelser af risikoområderne og udfordringerne, målsætninger for hvordan risikoen reduceres samt tiltag til opfyldes af mål.

Kommunens øvrige planlægning, herunder kommuneplan, lokalplaner, beredskabsplaner og sektorplaner skal respektere og forholde sig til Risikostyringsplanen. I planen anføres mål og tiltag for risikostyringen, som kommunen forpligter sig til at arbejde for. Det mål vil naturligt blive integreret i Klimatilpasningsplanen.

Mål og tiltag skal være med til at mindske de negative konsekvenser, som ekstreme oversvømmelser kan medføre for menneskers sundhed, miljø, kulturarv og økonomisk aktivitet. Dermed sikres borgerne et attraktivt og trygt sted at bo. Herunder er en foreløbig oversigt over de mål som vil blive præsenteret på mødet:

- Ny bebyggelse og andre aktiviteter i risikoområder skal være resiliente overfor oversvømmelser relateret til stormflod
- Der arbejdes mod at identificere de største oplevede risici ved oversvømmelse fra havet og sikre en strategi for reduktion af oversvømmelsesrisiko eller konsekvenser
- Kommunens indsats prioriteres i områder hvor store dele af bysamfund er oversvømmelsestruede og hvor der blandt grundejere er interesse for en fælles løsning
- Beredskabet skal være forberedt på stormfloder
- Borgere og virksomheder i Sønderborg Kommune skal være velinformerede om risiko for oversvømmelse fra havet samt hvilke risikoreducerende tiltag de selv kan etablere

- Kriseberedskabet for stormflod i Sønderborg Kommune skal have særligt fokus på de psykologisk støtte, både før, under og efter en oversvømmelse

Videre proces

Risikostyringsplanen skal vedtages og afleveres til Kystdirektoratet inden deadline den 22. oktober 2027. Arbejdet er igangsat i fjerde kvartal af 2025 og forventes færdiggjort i første kvartal af 2027. Planen vil blive præsenteret for Natur-, Klima- og Miljøudvalget og Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget forud for endelig godkendelse i Byrådet og vil fremadrettet være en del af Klimaportalen på kommunens hjemmeside, hvor borgerne har mulighed for at se den.

Alle risikostyringsplaner for udpegede risikoområder i Danmark sammenfattes af Kystdirektoratet og indgives til EU Kommissionen den 22. december 2027. EU Kommissionen gennemgår de sammenfattede risikostyringsplaner og kommenterer dem efterfølgende.

Økonomi

Der følger ikke midler med til udarbejdelse af risikostyringsplanen og opgaven kompenseres ikke via DUT. Investeringerne som følge af Risikostyringsplanen vil bero på, hvilke tiltag der fastsættes i planen. Dermed vil de økonomiske konsekvenser først foreligge, når planen er endelig færdig. Der er på nuværende tidspunkt ikke afsat midler til tiltag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet det er en drøftelsessag.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Drøftet.

Punkt 8: 8. Orientering om status på EU-projektet POSEIDON

23/39592

Sagsresumé

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte den 16. august 2023, at Sønderborg Kommune deltager i EU-projektet POSEIDON. POSEIDON er et forsknings- og innovationsprojekt under Syddansk Universitet (SDU), hvor offentlige og private aktører udvikler og tester klimatilpasningsløsninger på tværs af grænsen mellem Danmark og Tyskland.

Udvalget blev den 5. november 2025 orienteret om status på projektet, og at Sønderborg Kommune deltager som netværkspartner og indgår i et tværfagligt samarbejde med SONFOR om udviklingen af en overordnet plan for håndteringen af vand i kommunen.

I dette punkt får udvalget en orientering om status på projektets fremdrift, organisering og planlagte aktiviteter i 2026.

POSEIDON er forankret i den kommende Klimatilpasningsplan 2026, hvor indsatsen fokuserer på at udvikle rammerne for en fælles samarbejdsmodel til udarbejdelsen af en samlet plan for håndteringen af vand i Sønderborg Kommune – i et tæt samarbejde med SONFOR.

Sagen understøtter Byrådets Vision 2022-2025, hvor fokus ligger på et godt liv samt levende byer, lokalsamfund og fællesskaber. De stigende udfordringer med vand som følge af klimaforandringer gør det nødvendigt at tænke langsigtet og helhedsorienteret. For at kunne omsætte disse udfordringer til muligheder kræves en fælles indsats og et tæt samarbejde på tværs af kommunen og forsyningen. Udarbejdelsen af en fælles plan for håndteringen af vand i Sønderborg Kommune skal derfor styrke arbejdet med at sikre rent vand – både nu og i fremtiden – og dermed bidrage til borgernes sundhed samt til at fastholde kommunen som et attraktivt og trygt sted at bo.

Punktet forelægges til orientering i både Natur-, Klima- og Miljøudvalget samt Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, da håndteringen af vand i Sønderborg Kommune vil få betydning for den fremtidige udvikling af kommunen og dermed berører begge udvalgs ansvarsområder.

Sagen forelægges til Natur-, Klima- og Miljøudvalgets orientering.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

POSEIDON er et forsknings- og innovationsprojekt under Syddansk Universitet Climate Cluster, hvor danske og tyske offentlige og private aktører udvikler og tester nye klimatilpasningsløsninger. Sønderborg Kommune deltager som netværkspartner og samarbejder tæt med SONFOR om at udvikle en samlet plan for håndtering af vand i kommunen.

Projektet er forankret i Klimatilpasningsplan 2026 og skal danne grundlag for en fælles samarbejdsmodel, der styrker den langsigtede indsats for rent vand, klimatilpasning og trykke lokalmiljøer.

Projektet har til formål at udvikle og teste nye klimatilpasningsløsninger på tværs af grænsen mellem Danmark og Tyskland og samtidig bidrage til videnopbygning og tværgående samarbejde mellem offentlige og private aktører. Projektet åbner for ny viden, styrket tværfaglighed, bedre beslutningsgrundlag og muligheden for at udvikle et samlet strategisk løft af kommunens vandhåndtering – fra drikkevand og forsyningssikkerhed til stormfloder, miljøtilstand i fjorde og bæredygtig arealanvendelse.

VANDLØFTET

Sønderborg Kommune deltager som netværkspartner i forskningsprojektet og har sammen med SONFOR etableret et tværfagligt innovationssamarbejde, der har fokus på at udvikle en overordnet plan for håndteringen af vand i kommunen. Planen – foreløbigt kaldet VANDLØFTET – bygger på en helhedsorienteret tilgang til hele vandkredsløbet og tager udgangspunkt i, at vand ikke respekterer administrative, geografiske eller organisatoriske grænser. Arbejdet sigter mod at skabe en fælles fremtidig ramme, hvor kommunen og forsyningen arbejder ud fra fælles mål, data, prioriteringer og beslutningsprocesser.

Kommunens stigende udfordringer med blandet andet stormfloder, havvandsstigninger, skybrud, tørkeperioder, højtstående grundvand og forringet miljøtilstand i fjorde og vandløb kræver nye tilgange og stærkere samarbejde mellem myndigheder og forsyninger. Projektet tydeliggør, at vand skal håndteres som ét samlet system. Vand bevæger sig på tværs af både matrikler, områder og myndighedsansvar, og derfor kan udfordringerne ikke løses af én aktør alene. Vandets kredsløb kan og skal derfor ikke ændres, men håndteres gennem klimatilpasning, helhedsorienteret planlægning og tværgående samarbejde.

Det indledende arbejde i POSEIDON viser samtidig behovet for opdaterede data, fælles datagrundlag og tydeligere forståelse af de reguleringsmæssige rammer, der påvirker både kommunens og forsyningens muligheder for at udvikle løsninger. Projektet peger blandt andet på, at den manglende dataindsamling siden amternes nedlæggelse skaber væsentlige videnshuller, som vanskeliggør kvalificeret prioritering og langsigtede beslutninger. Det betyder, at kommunen og forsyningen i dag må træffe beslutninger om klimatilpasning på et usikkert grundlag, fordi der mangler mange års data, som burde vise, hvordan vand bevæger sig, stiger og påvirker boligområderne.

Som led i projektet planlægges en Vidensdag om Vand den 7. oktober 2026. Her forventes Byrådet, SONFORs bestyrelse samt relevante udvalg at deltage. Vidensdagen skal formidle nyeste klimaforskning samt projektets arbejde med vandkredsløbet og VANDLØFTET. Dagen skal fungere som afsæt for den efterfølgende politiske stillingtagen til, om arbejdet med VANDLØFTET skal intensiveres som en fælles plan for Sønderborg Kommune og SONFOR.

Økonomi

Opgaven løses inden for de nuværende budgetrammer for klimatilpasning og forudsætter ikke tilførsel af yderligere midler.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Punkt 9: 9. Orientering om status for Himmark Strand oprensning

20/40422

Sagsresumé

Den 2. juni 2020 besluttede projektparterne for Himmark Strand-forureningen at anbefale en afgravning af havbund og arealer på strand og land. Sønderborg Kommunes daværende Teknik- og Miljøudvalg blev den 1. september 2020 orienteret om, at projektet er VVM-pligtigt, og at der skal gennemføres en VVM-proces med udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Region Syddanmark, som er bygherre for oprensning af Himmark Strand, har fået udarbejdet en miljøkonsekvensrapport. På baggrund af rapporten er forvaltningen i gang med at udarbejde et udkast til en § 25-tilladelse. Tilladelsen betyder, at projektet kan gennemføres i henhold til miljøvurderingsloven. Endelig gennemførelse af projektet forudsætter øvrige myndighedstilladelser.

Både miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse skal i offentlig høring inden den endelige § 25-tilladelse kan meddeles. Forvaltningen forventer, at Natur-, Miljø- og Klimaudvalget skal træffe beslutning om at sende dokumenterne i offentlig høring på det kommende udvalgsmøde den 3. juni 2026.

Oprensning af Himmark Strand understøtter Byrådets Vision 2022-2025 om grøn omstilling ved at forbedre jord- og vandkvaliteten, så området ikke længere udgør en fare for menneskers og dyrs sundhed. Dermed udvikles området i en bæredygtig retning til gavn for borgerne, naturen og besøgende i kommunen.

Natur-, Miljø- og Klimaudvalget orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Miljø- og Klimaudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Strandområdet ved Himmark Strand på Als blev i 1950'erne og 1960'erne brugt til deponering og afbrænding af industriaffald. Affaldet indeholdt blandt andet klorerede opløsningsmidler og olieprodukter. Forureningen er én af ti generationsforureninger i Danmark, som blandt andet er kendetegnet ved, at de vil udgøre et problem i mange generationer fremover, hvis der ikke bliver gjort noget ved dem.

Både strandens nordlige og sydlige dele er kraftigt forurenede på land, strand og under havbunden. Forureningen er primært beliggende i de øverste meter sand og fyldjord. Herunder findes et gennemgående lerlag. Forureningen spredes i dag via grundvandet til havet, hvorfor forureningen udgør en sundhedsrisiko ved badning fra stranden. Der er derfor badeforbud, og fiskeri frarådes over en strækning på ca. 550 meter langs Himmark Strand.

Den 2. juni 2020 besluttede projektparterne for Himmark Strand-forureningen at anbefale en afgravning af havbund og arealer på strand og land. Sønderborg Kommunes daværende Teknik- og Miljøudvalg blev den 1. september 2020 orienteret om, at projektet er VVM-pligtigt, og at der skal gennemføres en VVM-proces med udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Sønderborg Kommune er myndighed for den del af projektet, der ligger på land, mens Kystdirektoratet er myndighed for den del af projektet, der ligger på søterritoriet.

Da projektet skal undergå en miljøvurdering, har Sønderborg Kommune og Kystdirektoratet afgivet en udtalelse om afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold – et såkaldt afgrænsningsnotat. Af afgrænsningsnotatet fremgår det, hvilke miljøemner, der skal behandles i miljøkonsekvensrapporten. Projektbeskrivelsen med relevante bilag og afgrænsningsnotatet har været i høring hos offentligheden og berørte myndigheder i perioden den 25. juni til 2. august 2021 (1. offentlighedsfase) med forlængelse af høringsfrist til den 30. august 2021. Afgrænsningsnotatet er i relevant omfang blevet tilrettet på baggrund af høringen.

Region Syddanmark har sammen med deres rådgiver arbejdet på at definere projektet for oprensningen og udarbejde en miljøkonsekvensrapport, der skal klarlægge, hvilke miljøpåvirkninger projektet medfører. Sønderborg Kommune har kommenteret på flere udkast til miljøkonsekvensrapporten. I perioden siden 2020 har lovgivningen ændret sig, særligt i forhold til udledning af overfladevand og bilag IV-arter. Dette har betydet, at projektet flere gange har været ændret, hvilket har forlænget arbejdet med udvikling af projektet og udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten betragteligt.

Projektet vil foregå i en periode på i alt 2,5-3,5 år og indebærer en tør opgravning af de forurenede materialer. Da de to forurenede områder ligger lavt og delvist ude i Lillebælt, skal der etableres dæmninger omkring områderne, så tilstrømningen af vand minimeres. Dette gøres med spunsvægge, som er en form for metalplader, som bankes ned i jorden.

Der etableres én dæmning ad gangen. Det betyder, at den sydlige dæmning bygges først, hvorefter området oprenses og reetableres. Derefter fjernes dæmningen delvist, og materialerne genanvendes til den nordlige dæmning.

Projektet medfører, at der skal håndteres og renses store mængder vand, da de to forurenede områder skal holdes tørre. Det drejer sig både om havvandet fra de to inddæmmede områder, om indsvivende forurenede grundvand, om regnvand og om vand fra hjulvask. Som en del af projektet etableres der derfor et renseanlæg, der placeres mellem de to forurenede områder. Sønderborg Kommune skal meddele udledningstilladelse til renseanlægget, hvilket er en særskilt tilladelse.

Oprensningen foregår ved, at jorden først bliver undersøgt for forurening og herefter opgravet. Forurenede jord læsses på lastbil og køres direkte til et godkendt modtageranlæg, som håndterer jorden. Øvrige jordtyper håndteres i nærområdet og genindbygges i forbindelse med reetablering af inddæmningsområderne.

I gennemsnit skal der opgraves ca. 1.000 m³ materiale dagligt, og op til 1.400 m³ materiale ved høj drift. Det svarer til op til 75 lastbiler dagligt eller op til 10 lastbiler i timen ud af området. Et tilsvarende antal lastbiler ankommer til området dagligt.

De transportveje, der i dag findes til og fra Himmark Strand, er mindre veje og passerer gennem Himmark by. Af hensyn til borgerne i byen etableres der som en del af projektet en midlertidig vej til arbejdskørsel syd om Himmark. Derudover etableres der vigelommer langs adgangsvejen, så lastbiler kan passere hinanden.

Efter opgravning af den forurenede jord er afsluttet, skal alle de berørte områder reetableres. I den forbindelse skal der tilkøres en tilsvarende mængde ren jord til området, som den mængde forurenede jord, der er blevet fjernet. Som en del af projektet er der mulighed for, at der også kan tilføres rent materiale til området via skib.

Sammen med miljøkonsekvensrapporten udarbejder Sønderborg Kommune en § 25-tilladelse. Tilladelsen betyder, at projektet kan gennemføres i henhold til miljøvurderingsloven og der stilles i tilladelsen vilkår til de miljøforhold der skal overvåges under projektet udførelse. Endelig gennemførelse af projektet forudsætter øvrige myndighedstilladelser.

Både miljøkonsekvensrapport og udkast til § 25-tilladelse skal i offentlig høring inden den endelige § 25-tilladelse kan meddeles. Samtidig skal udkast til Kystdirektoratets tilsvarende tilladelse i høring. Der planlægges afholdt et informationsmøde i løbet af høringsperioden. Forvaltningen forventer, at Natur-, Miljø- og Klimaudvalget skal træffe beslutning om at sende dokumenterne i offentlig høring på det kommende udvalgsmøde den 3. juni 2026.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Projektområde for oprensning af Himmark Strand

Punkt 10: 10. Orientering om tilsyns- og godkendelsesindberetning 2025

26/1446

Sagsresumé

Forvaltningen har udarbejdet en årsberetning for 2025 vedrørende indsatsen på miljø- og affaldstilsyn og miljøgodkendelser, som skal sendes til Miljøstyrelsen. Beretningen dokumenterer, at Sønderborg Kommune har opfyldt sin tilsynsforpligtelse i 2025.

I 2025 blev der gennemført 236 miljø- og affaldstilsyn på industrivirksomheder og landbrug. Årets tilsynskampagne havde fokus på klima og bæredygtighed gennem en klimadialog med virksomheder og landbrug i forbindelse med basistilsynet.

Indsatsen understøtter Byrådets Vision 2022-2025 om bæredygtig udvikling og grøn omstilling, da miljø- og affaldstilsyn ikke blot kontrollerer miljøforholdene på hhv. industri og landbrug. Tilsynene er ligeledes med til at inspirere og vejlede om miljøforbedringer samt styrke samarbejdet mellem kommunen, virksomheder og landbrug.

Samlet set bidrager miljø- og affaldstilsyn til at fremme initiativer til bæredygtig udvikling og grøn omstilling i Sønderborg Kommune.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune indberetter årligt kommunens indsats på miljø- og affaldstilsyn og miljøgodkendelser til Miljøstyrelsen. I indberetningen skal kommunen dokumentere, at de lovpligtige frekvenser for tilsyn overholdes. Ydermere skal kommunen orientere om antal meddelte miljøgodkendelser, forbud, påbud, indskærpelser og politianmeldelser samt opkrævet brugerbetaling.

Med virkning fra 1. januar 2025 trådte det styrkede affaldstilsyn (SAT) i kraft, hvilket medfører en skærpet kontrol med virksomheder og landbrugets affaldssortering. Initiativet har til formål at forbedre sorteringen og fremme genanvendelse, så mindre affald sendes til forbrænding og klima- og miljøbelastningen reduceres. SAT gennemføres som en integreret del af det almindelige basistilsyn hos virksomheder og landbrug, hvilket sikrer, at de ikke pålægges flere tilsyn end hidtil.

Formålet med miljø- og affaldstilsyn

Et miljø- og affaldstilsyn sikrer, at virksomheder lever op til de miljøkrav, der er fastsat i deres miljøgodkendelse samt i de relevante bekendtgørelser og regulativer. Afhængig af branche er der forskellige problemstillinger, der skal undersøges. Et miljøtilsyn sikrer ligeledes en løbende dialog med virksomheder og landbrug om deres miljøforhold og nye miljøregler. Fx ses der på udledning af spildevand, så der ikke ledes skadelige stoffer til rensningsanlæg eller vandløb. Desuden kigges der på udledning af stoffer til luften, om filtrene er skiftet og renholdes, som de skal, så omgivelserne ikke belastes med sundhedsskadelige stoffer. Desuden kontrolleres opbevaring af miljøfarlige råvarer og miljøfarligt affald for at sikre, at det ikke udgør en fare for forurening af jord og grundvand, hvis der sker et uheld.

Hvert fjerde år udarbejdes en tilsynsplan, som giver borgere og virksomheder et indblik i kommunens prioriteringer og tilsynsindsats på miljøområdet. Ved at inddrage kommunens klimastrategi i miljøtilsynsplanen 2025-2028 er det ambitionen at skabe en synergi gennem tilsynsindsatsen og kommunens klimamål.

Klima og bæredygtighed var ligeledes temaet i årets tilsynskampagne, som var fælles for industri og landbrug. Kampagnens formål var at få en frivillig klimadialog i forbindelse med tilsynene og på den måde få en status på virksomhederne og landbrugenes arbejde med grøn omstilling. Kampagnen var en positiv oplevelse med god respons fra hhv. virksomheder og landbrug.

Antallet af tilsyn fastlægges efter miljøtilsynsbekendtgørelsen, Bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019, som også fastsætter krav til minimumsfrekvensen for kommunernes miljøtilsyn.

Resultater af tilsynet i 2025

I 2025 blev der:

- Gennemført i alt 236 miljøtilsyn på industrivirksomheder og landbrug.
- Indgivet to politianmeldelser: En mod en virksomhed for ulovlig udledning og for manglende underretning af tilsynsmyndigheden og en mod et landbrug med ikke erhvervsmæssigt dyrehold, hvor der i forbindelse med gylleudbringning var sket forurening af § 3 natur.
- Givet fem påbud til landbrug: Tre påbud omhandlende reparation af gyllebeholder efter bemærkninger i beholderkontrol, et påbud om ulovligt oplag af biomasse og et påbud om oprydning i forbindelse med gylleudslip.
- Givet 181 indskærpelser, hvilket ligger på niveau med de tidligere år. En indskærpelse udstedes, når miljøbeskyttelsesloven, bestemmelser eller vilkår, der er fastsat i henhold til loven, overtrædes. Når der meddeles en indskærpelse i forbindelse med et tilsyn, skal virksomheden eller landbruget efterkomme indskærpelsen inden for en given tidsfrist. En indskærpelse kunne fx være, at virksomheden har tromler med miljøfarlige stoffer stående direkte på jorden med risiko for jord- og vandforurening. De vil få en indskærpelse på, at tromlerne skal opbevares, så spild kan holdes indenfor et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand og overfladevand.

Det bemærkes, at antallet af håndhævelser varierer afhængigt af virksomheden, da nogle har større udfordringer med overholdelse af miljøkrav end andre. Under tilsyn meddeles der derfor flere håndhævelser til de virksomheder med størst udfordringer.

Brugerbetaling i 2025

Kommunen skal opkræve brugerbetaling for medgået tid. Den nationalt fastsatte timetakst for miljøtilsyn for 2025 var 487,25 kr. Fra 2026 gælder en takst fastsat af den enkelte kommune. Taksten for det styrkede affaldstilsyn fastsættes af den enkelte kommune baseret på et omkostningsprincip. Sønderborg Kommunes timetakst for det styrkede affaldstilsyn i 2025 var 699 kr. Reglerne for brugerbetaling for miljøtilsynet er fastsat i Bekendtgørelse om brugerbetaling nr. 1466 af 28. nov. 2025 og reglerne for opkrævning af gebyr i forbindelse med det styrkede affaldstilsyn, er fastsat i Bekendtgørelse om affaldstilsyn nr. 1221 af 22. nov. 2024. Der er i 2025 opkrævet 997.460 kr. for tilsyn og 249.174 kr. for godkendelser og anmeldelser.

Det opkrævede beløb ændrer sig baseret på antallet af godkendelser, der ansøges om, antallet af maskinværksteder, der anmeldes, og deres omfang. Desuden påvirkes det opkrævede beløb af, hvor meget tid tilsynene tager hvert år. Dette er igen afhængigt af de udfordringer, der er på de enkelte virksomheder, og hvor meget, der skal følges op på efter tilsyn.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Fraværende:

Erik Lorenzen

Bilag

tilsynsindberetning 2025

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 11: 11. Godkendelse af anlægsbudgettering 2027-2030 - Natur-, Klima- og Miljøudvalget

26/11245

Sagsresumé

Af budgethandleplanen for 2027-2030 fremgår det, at udvalgene på deres møder i april og maj møder drøfter potentielle nye anlægselementer. Herunder også omprioriteringer inden for udvalgets anlægsramme fx projekter, som ikke er igangsat, eller har vist sig urealiserbare.

Forslag til nye anlægselementer vil, efter udvalgenes behandling på maj-mødet, blive vedlagt det samlede budgetmateriale for årene 2027-2030 som særskilt bilag.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at godkende

- indstilling om nye anlægselementer.

Sagsfremstilling

Jævnfør budgethandleplanen for 2027-30 skal fagudvalgene på deres møder i april og maj drøfte og indstille potentielle nye anlægselementer til budget 2027-30, herunder omprioriteringer inden for udvalgets anlægsramme fx projekter, som ikke er igangsat, eller har vist sig urealiserbare. Udvalgene har haft deres første drøftelser på april møderne.

De stående udvalg indtager dels en rolle som fagudvalg, dels en rolle som part i den tværgående budgetproces med fælles ansvar for realisering af de vedtagne budgettiltag.

Med afsæt i ikke-disponerede råderum på anlægssiden i år 2027-2030 forudsættes mulighed for at fremføre forslag til nye tiltag på anlægsbudgettet fra budgetåret 2027.

Ønsker om nye anlæg behandles i udvalgene med henblik på indstilling på møderne i maj.

Forslag til nye anlægselementer vil, efter udvalgenes behandling, blive vedlagt det samlede budgetmateriale for årene 2027-2030 som særskilt bilag.

Vedlagt som bilag er oversigt over potentielle nye anlægselementer på udvalgets område.

Oversigten indeholder oplysninger om hvor ønsket vedrørende de konkrete anlægselementer er opstået, samt forvaltningens umiddelbare kategorisering af de enkelte projekter. Det bemærkes, at kategoriseringen alene er udtryk for en administrativ vurdering, og at alle projekter vil være genstand for politisk beslutning og prioritering.

Kategoriseringen 1-3 dækker over følgende principper:

1. Projektet vurderes at være ufravigeligt af hensyn til lovgivning, tidligere politiske beslutninger eller lignende.
2. Projektet vurderes at skulle indgå i en politisk prioritering.
3. Projektet vurderes administrativt ikke hensigtsmæssigt i øjeblikket af tidsmæssige hensyn eller lignende, men vurderes at skulle indgå i en politisk prioritering.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet eventuelle nye anlægselementer vil indgå i den politiske budgetfase.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Godkendt.

Fraværende:

Erik Lorenzen

Bilag

Anlægslementer NKM - budgetlægning 2027-2030

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 12: 12. Drøftelse af bidrag til budgetoverholdelse og omprioriteringer i driften - budget 2027-2030

26/11245

Sagsresumé

Af budgethandleplanen, der definerer budgetprocessen for budget 2027-2030, fremgår det, at fagudvalgene på deres møder i april og maj, skal drøfte og godkende forslag til, hvorledes udvalgets udmeldte økonomiske ramme for 2027 kan overholdes.

Økonomi- og Strategiudvalget har, som et led i årets budgetproces besluttet, at udvalgene skal pege på bidrag til identificering af samlet set 15 mio. kr. i 2027, til imødegåelse af kendte budgetudfordringer fra 2027. Udvalgets andel af de 15 mio. kr. fremgår af budgethandleplanen og udgør 0,462 mio. kr.

Fagudvalgene beslutter således på deres maj-møder hvilke konkrete budgetforslag, herunder reduktioner og omprioriteringer, der vil sikre balance i udvalgets budget 2027-2030 samt bidrage til udvalgets andel af de 15 mio. kr. Endvidere kan udvalgene drøfte eventuelle temaer, samt finansiering heraf, som udvalget ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger.

Et samlet overblik fra de forskellige fagudvalgs beslutninger om budgetoverholdelse, bidrag til imødegåelse af kendte budgetudfordringer og omprioriteringer på maj-møderne, forlægges Økonomi- og Strategiudvalget i juni, med henblik på at kunne indgå i den videre budgetlægningsproces.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at drøfte

- bidrag til at imødegå kendte budgetudfordringer på 15 mio. kr. for så vidt angår de elementer, der henhører under Natur-, Klima- og Miljøudvalget

og

- eventuelle forslag til driftsomprioriteringer indenfor egne driftsrammer

og

- eventuelle forslag til temaer, inkl. finansiering, som udvalget ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger.

Sagsfremstilling

Jævnfør budgethandleplanen for 2027-2030, der fastlægger de centrale spilleregler og proces for årets budgetproces, tager udvalgene hul på budgetprocessen for budget 2027-30 på deres april-møder. Drøftelserne genoptages på maj-møderne, hvor fagudvalgene godkender de forslag, som de ønsker skal gå videre i budgetprocessen.

Økonomi- og Strategiudvalget har i årets budgethandleplan besluttet, at udvalgene skal pege på bidrag til identificering af samlet set 15 mio. kr. i Sønderborg kommune til imødegåelse af kendte budgetudfordringer fra 2027. Udvalgets andel af de 15 mio. kr. udgør 0,462 mio. kr., svarende til 0,35% af serviceudgifterne, og fremgår af budgethandleplanen.

Forvaltningerne sætter gang i interne/eksterne analyser for at identificere bidraget og første afrapportering på disse analyser, herunder potentiale og konsekvenser, forventes forelagt i juni, mens en endelig afrapportering forventes i

september/oktober 2026.

Udvalget drøfter endvidere behov for øvrige driftsomprioriteringer. Fagudvalgene kan driftsomprioritere inden for egne politikområder. Derudover kan fagudvalgene indstille til Økonomiudvalget, som viderefører til beslutning i Byrådet, at omplacere mellem politikområder inden for udvalgets ansvarsområder.

Endvidere kan fagudvalgene pege på temaer, som de ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger. Temaerne skal være ledsaget af en finansieringsplan.

På nærværende møde, godkender fagudvalget således udvalgets bidrag til imødegåelse af kendte budgetudfordringer, eventuelle forslag til driftsomprioriteringer i budget 2027-2030 samt eventuelle forslag til temaer (inkl. finansieringsplan), som fagudvalget ønsker opmærksomhed på i de kommende budgetforhandlinger.

Efter udvalgenes møder i maj, præsenteres et samlet overblik over fagudvalgenes beslutninger, for Økonomi- og Strategiudvalget på juni-mødet, med henblik på at indgå i den videre budgetlægningsproces:

- Hvorledes bidrag til budgetudfordringer identificeres
- Anmodninger om budgetflytninger mellem politikområder og/eller udvalg
- Temaer til den videre budgetproces, inkl. finansieringsforslag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser. Indstilling af temaer til budgetprocessen, bidrag til budgetudfordring og eventuel driftsomprioritering mellem udvalgets politikområder vil indgå i den politiske budgetfase.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Drøftet.

Fraværende:

Erik Lorenzen

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 13: 13. Orientering om ledelsesinformation 2026 - ultimo marts

26/7024

Sagsresumé

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien og aktiviteter ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

Samlet forventes der balance på områderne under Natur-, Klima- og Miljøudvalget i 2026, idet det forventede regnskab er inden for et spænd på +/- 1 pct. af det korrigerede budget.

Eventuelle mer- eller mindreforbrug på det takst- og brugerfinansierede område overføres til 2027.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Opfølgning på ledelsesinformationen sker hver måned for de enkelte udvalg, hvor der gives en status på og forventning til årets resultat.

Resultatet for Natur-, Klima- og Miljøudvalgets område ultimo marts 2026 viser et forbrug på 41,1 mio. kr. svarende til 32,6 pct. af det korrigerede budget.

Forventet regnskab for de enkelte områder er følgende:

Politikområde 03 Kommunale ejendomme:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Politikområde 07 Natur, Klima og Forsyning:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Politikområde 08 Veje og Trafik:

- Der forventes balance ved årets udgang.

Det bemærkes, at områderne under Økonomi- og Strategiudvalget viser et forbrug på 15,0 mio. kr. svarende til 24,6 pct. af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Fraværende:

Erik Lorenzen

Bilag

LIS drift NKM ultimo marts 2026

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 14: 14. Orientering om status på udmøntningsplan 2026-2029

25/5111

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 24. september 2025 budgettet for 2026 og overslagsårene 2027-2029.

Forvaltningen har efterfølgende udarbejdet en udmøntningsplan for budgettet, som dels definerer den udvalgmæssige og administrative forankring og dels danner grundlag for opfølgning i løbet af året. Af udmøntningsplanen fremgår ligeledes uafsluttede elementer, der er videreført fra tidligere udmøntningsplaner.

Vedlagt er forvaltningens status på udmøntningsplanens elementer pr. april.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 24. september 2025 budgettet for 2026 og overslagsårene 2027-2029.

Budgetaftalen indeholder en række politiske prioriteringer understøttet af budgetudvidelser. Herudover er der med budgetaftalen besluttet en række øvrige elementer uden direkte tilknytning til budgettet. Det drejer sig om forskellige områder, der ønskes analyseret og/eller styrket gennem særlig opmærksomhed i budgetperioden.

Med henblik på den fremadrettede udmøntning af budgettets elementer godkendte Økonomiudvalget den 12. november 2025 udmøntningsplanen. Status på udmøntningsplanen vil blive fremlagt for Økonomiudvalget første gang den 18. februar 2026 og herefter i april, august, oktober og december. Fagudvalgene orienteres første gang på marts-møderne i 2026 og herefter i maj, september og november.

Udover elementerne for budgettet for 2026, indeholder orienteringen også de uafsluttede elementer fra tidligere udmøntningsplaner.

Status på udmøntningsplanens enkelte elementer pr. april fremgår af bilag.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Fraværende:

Erik Lorenzen

Bilag

Status på udmøntningsplan 2026-2029 - april NKM

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 15: 15. Generel orientering

26/194

Sagsresumé

Orientering fra formanden

Orientering fra medlemmer

Orientering fra forvaltningen

1. Status på udviklingsplan for Naturpark Nordals
2. Muligheder for etablering af stenrev
3. Muligheder for udplantning af ålegræs
4. Vedligehold og tømning af sandfang
5. Orientering om stigende gaspriser ift. kollektiv trafik.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Natur-, Klima- og Miljøudvalget at tage

- orienteringen til efterretning.

Beslutning Natur-, Klima- og Miljøudvalget den 06-05-2026

Taget til efterretning.

Fraværende:

Erik Lorenzen

Bilag

Ad. 1. - Notat om Naturpark Nordals

Ad. 2. - Muligheder for etablering af stenrev

Ad. 3. - Muligheder for udplantning af ålegræs

Ad. 4. - Vedligehold og tømning af sandfang

Ad. 5. - Orientering om stigende gaspriser

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 16: Lukket: 16. Lukket orientering fra formand, medlemmer og forvaltning - (Lukket punkt)

26/194

Fraværende Erik Lorenzen

Punkt 17: Lukket: 17. Underskriftsark - (Lukket punkt)

26/196